

Навчання в Чеській Республіці

ПОСІБНИК ДЛЯ БАТЬКІВ

UNHCR

© 2011 Уряд Верховного комісара Організації Об'єднаних Націй у справах біженців
3. видання, Прага 2022

Автор: Маркета Бачакова

Фотографії: UNHCR / B. Szandelszky, L. Taylor, M. Novotný

Копії публікацій замовляйте за адресою:

Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky

Železná 24

110 00 Praha 1

ЗМІСТ

1 Система освіти	5
1.1 Структура системи освіти в ЧР.....	5
1.2 Навчання дітей, учнів та студентів з особливими освітніми потребами та обдарованих дітей	8
1.3 Обов'язкове відвідування школи та обов'язкова дошкільна освіта.....	8
1.4 Навчання дітей з іншою ніж чеською рідною мовою – біженців та осіб з додатковим захистом	9
1.5 Підсумки.....	10
2 Початок навчання	11
2.1 Прийом у дошкільний навчальний заклад.....	11
2.2 Запис до першого класу загальноосвітньої школи.....	11
2.3 Початок навчання у вищих класах загальноосвітньої школи	13
2.4 Підсумки.....	14
3 Навчальний рік та розпорядок шкільного дня	15
3.1 Організація навчального року	15
3.2 Оцінювання та табель.....	16
3.3 Розклад уроків.....	16
3.4 Навчальні предмети	18
3.5 Шкільне приладдя	21
3.6 Харчування в школі.....	21
3.7 Група продовженого дня.....	22
3.8 Організація дозвілля.....	23
3.9 Підсумки.....	24
4 Спілкування зі школою	25
4.1 Відвідування школи	25
4.2 Класні батьківські збори	25
4.3 Щоденник школяра.....	26
4.4 Підсумки.....	26
5 Права та обов'язки	27
5.1 Обов'язки школи	27
5.2 Права та обов'язки батьків	27
5.3 Права та обов'язки дітей.....	28
5.4 Підсумки	28
6 Навчання в середній школі	29
6.1 Вступні экзамени до середньої школи	29
6.2 Перехід до іншої школи чи гімназії	30
6.3 Типи середніх шкіл	30
6.4 Форми закінчення загальної середньої освіти	33

6.5 Спеціалізація навчання	32
6.6 Підсумки.....	33
7 Навчання у вузі	34
7.1 Вступні іспити до вузу.....	34
7.2 Підготовчий курс по вивченню чеської мови.....	35
7.3 Навчання англійською мовою	35
7.4 Підсумок.....	36
8 Можливість навчання для осіб старших 18 років	37
8.1 Курси базової освіти.....	37
8.2 Заочні курси та курси перепідготовки	38
8.3 Підсумок.....	39
9 Визнання іноземної освіти (нострифікація)	40
9.1 Нострифікація базової та середньої освіти	40
9.2 Нострифікація вищої освіти.....	40
9.3 Підсумок	41
10 Що робити, якщо...	42
10.1 ... моя дитина запізниться до школи	42
10.2 ... моя дитина захворіла	42
10.3 ... мені необхідно на короткий час звільнити дитину від школи	42
10.4 ... мені необхідно звільнити дитину від школи на довший термін.....	42
10.5 ... ви змінюєте місце проживання	42
10.6 ... я не задоволений/а школою, в якій навчається моя дитина	43
10.7 ... моя дитина погано розуміє	43
Контакти на неприбуткові громадські організації	44
Словничок.....	46
Додатки	48

1 Система освіти

1.1 Структура системи освіти в ЧР

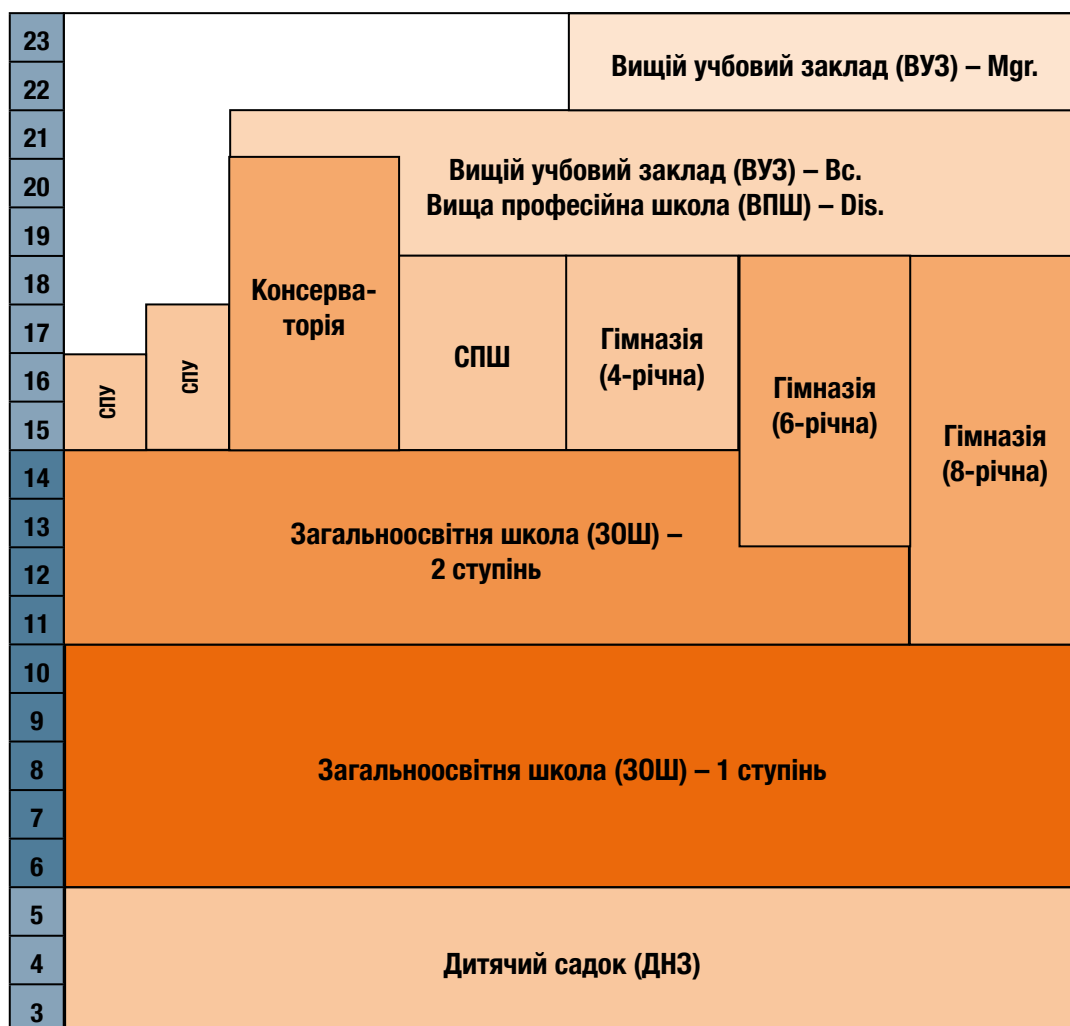

Схема 1: Структура системи освіти

Дошкільний навчальний заклад (ДНЗ)

Дошкільний навчальний заклад надає освіту дітям у віці від 2 до 6 років. Дитина віком до 3 років не має законом встановленого права на прийом до дитячого садка. Дошкільна освіта є обов'язковою для дітей, які досягли п'яти років до початку навчального року. Муніципалітет зобов'язаний забезпечити дитині влаштування в дитячий садок за місцем постійного проживання.

Перебування в ДНЗ може бути платним. Оплата включає в себе витрати на організацію освітнього процесу (до 1000 крон) та оплату за харчування (приблизно 35-40 крон/день). Діти, що відвідують випускню групу ДНЗ, не оплачують витрати на організацію освітнього процесу.

Загальноосвітня школа (ЗОШ I – II ст.)

Загальноосвітню школу відвідують, як правило, діти у віці від 6 до 15 років. ЗОШ має два ступені: перший складається з п'яти класів, другий – з чотирьох. Певний відсоток учнів після закінчення першого ступеня переводиться у восьмирічну гімназію чи в консерваторію (музичне училище), або після 7-го класу в шестирічну гімназію. Навчаючись у ЗОШ, учні отримують обумовлений законодавством обов'язковий рівень освіти, який передбачає десять років навчання (один рік дошкільної освіти та 9 років базової початкової та середньої освіти).

Навчання у державних школах є безкоштовним. Всі підручники учням надаються безкоштовно. Батьки оплачують лише особисті потреби учня на деякі додаткові навчальні матеріали, позашкільні курси, харчування, групу продовженого дня та ін.

Середня школа (СШ)

В середній школі навчаються учні, які здобули попередній рівень освіти в загальноосвітній школі. Є такі типи середніх шкіл: гімназія, середня професійна школа (СПШ), середнє професійне училище (СПУ) або консерваторія (музичне училище). Незважаючи на те, що навчання в середній школі не є обов'язковим, понад 95% дітей обирають даний тип навчання. Так само, як освіта в ЗОШ, навчання в СШ в державних учбових закладах є безкоштовним.

Гімназії пропонують студентам загальноосвітнє поглиблене навчання із підготовкою до навчання в вищих учбових закладах. Навчання триває чотири роки і закінчується державними іспитами на атестат зрілості.

Середні професійні школи – технікуми (СПШ) пропонують професійно орієнтоване навчання, яке триває чотири роки та також закінчується державними іспитами на атестат зрілості. Випускники мають можливість продовжити навчання у вищих учбових закладах.

Середні професійні училища (СПУ) пропонують своїм студентам професійну і практичну підготовку, яка завершується отриманням свідоцтва про присвоєння кваліфікації. На основі цього документа учні не можуть продовжувати навчання в вищих учбових закладах. Навчання триває зазвичай три роки, зрідка – два роки.

Консерваторії (музичні училища та училища мистецтвознавства) пропонують студентам професійну підготовку в області мистецтва, музики, співу, акторського майстерства та танцю. Для вступу до консерваторії необхідно успішно пройти творчий конкурс.

Вищі професійні школи (ВПШ)

Вищі професійні школи пропонують навчання для випускників середніх шкіл з повною середньою освітою та атестатом зрілості (гімназій і СПШ). На відміну від вищих учбових закладів (вузів) навчання більше орієнтовано на практику. Тривалість навчання становить три роки, успішний випускник отримує кваліфікаційний рівень дипломованого спеціаліста (DiS.). Державні вищі професійні школи можуть стягувати плату за навчання, її максимальна сума для окремих напрямків визначається наказом Міністерства освіти (не більше 5000 крон на рік). Оплата за навчання в приватних вищих спеціальних школах найчастіше становить від 20 000 до 40 000 крон на рік.

Вищий учбовий заклад (ВУЗ)

Навчання у вузі розділяється до двох основних ступенів: бакалавріат (кваліфікаційний рівень бакалавр – Bc., навчання триває, як правило, 3 роки) та магістратура (кваліфікаційний рівень – магістр – Mgr., чи інженер – Ing. – навчання триває ще 2 роки).

Наразі навчання чеською мовою в державних вузах є безкоштовним.

Проте студенти повинні оплачувати навчальні матеріали, харчування та проживання за власні кошти. Однак більшість університетів також пропонують стипендіальні програми для студентів із малозабезпечених сімей.

Вузи університетського типу пропонують також докторські програми для випускників магістерських програм, які є підготовкою до майбутньої наукової діяльності. Ці програми розраховані на три-чотири роки і закінчуються докторською дисертацією.

У державних вузах на сьогодні навчання є безкоштовним, але одночасно відбувається обговорення щодо можливості запровадити оплату за навчання. Витрати на навчальні матеріали, харчування, житло студенти оплачують за власні кошти. Більшість університетів пропонують стипендійні програми для студентів із малозабезпечених сімей.

Вузи університетського типу пропонують подальші докторські програми для випускників – магістрів, котрі є підготовкою до майбутньої наукової діяльності. Ці програми розраховані на три-чотири роки і завершуються здобуттям наукового ступеня вищої освіти «Доктор філософії» (Ph.D.).

Додаткову інформацію про систему освіти в Чеській Республіці можна знайти за посиланням:

<http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/system-vzdelavani-v-cr>

1.2 Навчання дітей, учнів та студентів з особливими освітніми потребами та обдарованих дітей

Недостатнє знання чеської мови не є приводом для навчання в спеціальній школі.

Дитина, учень і студент з особливими освітніми потребами – це особи, які потребують спеціальних заходів підтримки для реалізації своїх освітніх можливостей або для реалізації своїх прав нарівні з іншими.

Заходи підтримки – це необхідні зміни в освітній програмі та шкільних послугах відповідно до стану здоров'я, культурного середовища чи інших умов життя дитини, учня чи студента.

Заходи підтримки поділяються на рівні відповідно до організаційних, педагогічних та фінансових потреб. Заходи підтримки полягають, наприклад, у наданні освіти чи шкільних послуг у спеціально адаптованих приміщеннях; використання послуг помічника вчителя; використання компенсаторних засобів, спеціальних підручників та спеціальних засобів навчання; коригування організації, змісту, оцінювання, форм і методів навчання або коригування очікуваних результатів навчання в межах, визначених рамковими освітніми програмами.

Діти, учні та студенти з особливими освітніми потребами мають право на безоплатні заходи підтримки, що надаються шкільними закладами.

Можуть створюватися спеціальні школи, класи, відділення та навчальні групи для дітей, учнів і студентів з порушеннями розумового, фізичного, зорового або слухового характеру, важкими порушеннями мовлення, важкими вадами навчання, важкими порушеннями поведінки, множинними вадами чи аутизмом.

Дитина (учень або студент) може бути зарахована або прийнята до такого спеціального класу, навчальної групи чи відділення лише при умові, якщо шкільна консультативна установа визнає, що з огляду на характер особливих освітніх потреб дитини (учня чи студента) надання окремих заходів підтримки було б недостатньо для реалізації її освітніх можливостей і реалізації її права на освіту.

Умовою зарахування є письмове звернення повнолітнього учня чи студента або законного представника дитини чи учня, рекомендація шкільної консультативної установи та відповідність даної процедури інтересам дитини, учня чи студента.

1.3 Обов'язкове відвідування школи та обов'язкова дошкільна освіта

Обов'язкова базова освіта триває в Чеській Республіці дев'ять років. Учні зазвичай навчаються в школах у віці від 6 до 15 років. Здобуття обов'язкової базової освіти обмежено віком 17 років.

Батьки відповідають за те, щоб їхні діти відвідували школу принаймні протягом дев'яти років. Якщо дитина почне ходити до школи у віці шести років, як це зазвичай буває в Чеській Республіці, то обов'язкова освіта закінчується у віці

15 років. Якщо учень, наприклад, через пізніе прибуття до Чехії, почав відвідувати школу пізніше, він повинен закінчити обов'язкову базову освіту до 17 років. Після досягнення 18-річного віку учень вже не зобов'язаний відвідувати школу, навіть у випадку, якщо він навчався в школі менше дев'яти років.

Роки навчання дитини за кордоном зараховуються до років обов'язкового

шкільного навчання в Чехії. Це означає, наприклад, що якщо дитина ходила в школу в країні свого походження або в країні надання міжнародного захисту два роки, то в Чехії вона зобов'язана відвідувати школу ще протягом семи років. Дошкільна освіта в дитячому садку є обов'язковою для дітей, які досягли п'яти років до початку навчального року.

1.4 Навчання дітей з іншою ніж чеською рідною мовою – біженців та осіб з додатковим захистом

У Чехії з 2021 року створено системне рішення щодо навчання іноземців у дитячих садках та початкових школах. Іноземці (без громадянства ЧР) мають право на безкоштовне вивчення мови для полегшення їх інтеграції в базову освіту.

Дитячі садки надають дітям з недостатнім знанням чеської мови підтримку для її вивчення в рамках звичайної діяльності, коли діти контактують один з одним і з вихователями під час перебування в дитячому садку. Якщо в ДНЗ більше однієї дитини-іноземця, директор створює для цих дітей мовну групу або групи з інтервалом навчання одна година на тиждень. Ця мовна підтримка надається дітям безкоштовно.

Учні-іноземці в початкових школах протягом 12 місяців після прибуття до Чехії також мають право на безкоштовну мовну підтримку, яка надається їм у так званих «призначених школах». Про таку можливість мовної підтримки законного представника учня інформує директор школи, яку учень відвідує. Учень має право на мовну підготовку, але не зобов'язаний скористатись нею. Для включення до групи мовної підго-

товки законний представник повинен подати спеціальну заяву.

Чеська мова викладається у денній або дистанційній формі. Діапазон мовної підготовки становить від 100 до 200 годин протягом максимум 10 місяців. Для кожного учня-іноземця директор школи, в якій він навчається, визначає об'єм програми мовної підготовки, відповідно до первинної перевірки знань, що дозволить диференціювати обсяги навчання з урахуванням специфічних потреб іноземних учнів.

Кількість учнів у групі мовної підготовки – від 2 до 10. Учні проходять мовну підготовку замість викладання інших предметів за розкладом занять і автоматично звільняються від пропущеного ними навчання.

Заняття з мовної підготовки можуть зі згодою законних представників учнів проводитись після уроків, якщо такі умови більше підходять для учнів з точки зору їх навчання, або якщо вони за домовленістю бажають спільно відвідувати групу мовного навчання. Це стосується як денного, так і дистанційного навчання.

Школа, яку відвідує учень-іноземець повинна забезпечити для учня, який бере участь у дистанційній мовній підготовці, доступ до відповідних інформаційних технологій, засобів навчання та необхідний нагляд.

Окрім мовної підтримки ці учні також мають право на заходи підтримки, що стосуються їх культурного походження та умов проживання.

1.5 Підсумок

- У Чеській Республіці обов'язкова освіта триває дев'ять років. Учні навчаються в загальноосвітній школі. Батьки зобов'язані забезпечити відвідування школи своїми дітьми.
- Після завершення навчання у загальноосвітній школі учні можуть продовжити навчання в середній школі. Освіта в середній школі не є обов'язковою.
- Випускники гімназій та середніх професійно-технічних учбових закладів мають можливість продовжити навчання в університетах.
- Освіта в державних загальноосвітніх, середніх та вищих учбових закладах є безкоштовною. Батьки оплачують тільки деякі навчальні посібники, шкільне приладдя, поїздки, харчування, або розміщення дітей в готелях під час поїздок.
- Як додаток до звичайної системи освіти в Чеській Республіці існує система спеціальної освіти – шкільні заклади для учнів з особливими освітніми потребами з порушеннями розумового або фізичного характеру.
- Тимчасовий брак знань чеської мови не є приводом для того, щоб дитина відвідувала спеціальну школу.

2 Початок навчання

2.1 Прийом у дошкільний навчальний заклад

1. Дошкільна освіта організовується для дітей віком від 2 до 6 років. Дитина віком до 3 років не має законного права на прийом до дитячого садка. З початку навчального року, наступного за днем досягнення дитиною п'яти років до початку обов'язкового відвідування школи, дошкільна освіта є обов'язковою.
2. Зарахування до ДНЗ на наступний навчальний рік відбувається в період з 2 по 16 травня. Дата і місце зарахування визначаються директором дитячого садка за погодженням із муніципалітетом та оприлюднюються у звичайному порядку.
3. Директор ДНЗ приймає рішення про прийом дитини до садка, або про визначення випробувального терміну перебування дитини. До дитячого садка, створеного муніципалітетом або об'єднаною громадою муніципалітетів в першу чергу приймаються діти, які досягли до початку навчального року не менше трьох років віку, якщо вони мають місце постійного проживання, а для іноземців – місце проживання, у відповідному шкільному окрузі (§ 179 абз. 3). Це стосується і дітей, які влаштовані в цьому районі в дитячий будинок. Максимальна кількість прийнятих дітей встановлена відповідним законодавством.
4. Міська влада муніципалітету, на території якого розташований дитячий садок, завчасно до дати зарахування надає школі список дітей, зазначених у пункті 3. У списку вказуються ім'я, прізвище, дата народження та адреса постійного проживання дитини, у випадку дитини-іноземця – місце проживання. Умовою прийому дитини до ДНЗ є обов'язкове щеплення. Інші умови встановлює директор ДНЗ, який також приймає рішення про прийом дитини до закладу. Дитина може бути прийнята до ДНЗ і протягом навчального року, якщо у даному закладі є вільні місця.

2.2 Запис до першого класу загальноосвітньої школи

1. Відвідування загальноосвітньої школи є обов'язковим протягом дев'яти навчальних років, але його тривалість обмежена навчальним роком, в якому учневі виповнюється 17 років (далі – обов'язкове відвідування школи).
2. Обов'язкове відвідування школи поширюється на громадян Чеської Республіки та громадян іншої держави-члена Європейського Союзу, які перебувають у Чеській Республіці більше 90 днів. Крім того обов'язкове відвідування школи поширюється на інших іноземців, які мають право на постійне або тимчасове перебування

в Чеській Республіці на термін понад 90 днів, а також на учасників процесу про надання міжнародного захисту.

3. **Обов'язкове відвідування школи** починається з початку навчального року, наступного за днем досягнення дитиною шестирічного віку, якщо їй не надано відстрочку. Дитина, яка досягла шестирічного віку в період з вересня по кінець червня відповідного навчального року, може бути прийнята до обов'язкового відвідування школи вже в даному навчальному році, якщо вона достатньо фізично та розумово зріла, а також якщо її законний представник подасть відповідну заяву. Умовою допуску до обов'язкового відвідування школи дитиною, яка народилася у період з вересня по кінець грудня, є також рекомендація освітнього консультативного відділу. Умовою прийому дитини, народженої з січня по кінець червня, є рекомендація освітнього консультативного відділу та лікаря-спеціаліста. Ці документи законний представник повинен додати до заяви.
 4. Законний представник зобов'язаний записати дитину до загальноосвітньої школи в період з 1 квітня по 30 квітня календарного року, в якому дитина має почати обов'язкове відвідування школи.
 5. Учень відвідує загальноосвітню школу, створену муніципалітетом або об'єднаною громадою муніципалітетів у шкільному окрузі (§ 178 абз. 2), в якому він має місце постійного проживання, у випадку дитини-іноземця – місце проживання, якщо законний представник не вибере школу в іншому шкільному окрузі. Якщо дитина прийнята до іншої школи ніж тої, яка передбачена за місцем проживання, директор цієї школи повідомляє про прийом директора школи за місцем проживання дитини не пізніше кінця травня календарного року, в якому дитина має розпочати обов'язкове шкільне навчання.
 6. Учень, влаштований до спеціального освітнього закладу, призначеного для інституційного чи захисного виховання, або до спеціального освітнього закладу для профілактичного виховного догляду, відвідує загальноосвітню школу, створену при цьому закладі, або відповідну загальноосвітню школу, створену муніципалітетом чи об'єднаною громадою муніципалітетів, розташовану у шкільному окрузі за місцем знаходження даного спеціального освітнього закладу.
 7. Директор загальноосвітньої школи зобов'язаний при прийомі віддавати перевагу учням з місцем постійного проживання у відповідному шкільному окрузі та учням, влаштованим у цьому окрузі до шкільного спеціального освітнього закладу інституційного виховання, захисного виховання або до шкільного закладу для профілактичного виховного догляду. Максимальна кількість прийнятих учнів встановлена відповідним законодавством. Міська влада муніципалітету, на території якого знаходиться дана загальноосвітня школа, завчасно надає школі список дітей, яких стосується зарахування на обов'язкове відвідування школи і до яких застосовується зобов'язання згідно з пунктом 4. У списку вказуються ім'я, прізвище, дата народження та адреса постійного проживання дитини, у випадку дитини-іноземця – місце проживання.
- У Чехії обов'язкове відвідування школи триває дев'ять років. Учень, який зарахований до загальноосвітньої школи, зобов'язаний її відвідувати, учень не може без вагомий причини припинити навчан-

ня. Єдина причина для припинення навчання – перехід до іншої загальноосвітньої школи. Для запису необхідно подати особисті документи дитини та батьків.

Зразок заяви про прийняття дитини до школи ви знайдете в додатку на сторінці 53. Бланк заяви можна отрима-

ти безпосередньо в обраній школі або знайти на сайті даної школи. Зразок заяви про відстрочку обов'язкового відвідування школи можна знайти у додатку на сторінці 55. Під час запису школа неформальним способом визначає готовність дитини до відвідування школи.

2.3 Початок навчання у вищих класах загальноосвітньої школи

Дитина може почати відвідувати вищі класи загальноосвітньої школи в будь-який час протягом навчального року. Її прийом вирішується директором школи. Він також зобов'язаний зарахувати учня до відповідного класу школи.

На сьогоднішній день в Чехії немає спеціальної методології для інтеграції дітей-іноземців, дітей-біженців та дітей заявників про надання міжнародного захисту у вищі класи загальноосвітньої школи. Більшість школярів класифіковані відповідно до знань чеської мови і існує тенденція зараховувати дітей у клас, який відвідують діти молодші за віком, ніж учень – іноземець. Проте, досвід показує, що включення дитини до колективу однолітків є найкращою альтернативою. Батьки мають право брати участь у вирішенні цього питання і висловлювати свої думки щодо зарахування їх дитини.

Якщо дитину зарахували до нижчого класу, то змінити цю класифікацію згодом непросто. Перехід у вищий клас обумовлений складанням диференціальних іспитів, що для деяких ді-

тей може бути складним. Таким чином, важливо забезпечити правильне зарахування дитини до відповідного класу одразу після її прийняття до школи.

Основний критерій, який батьки і школа повинні мати на увазі при зарахуванні дитини – це те, що учень повинен встигнути закінчити базову освіту у встановленому законодавством періоді. Тривалість обмежена навчальним роком, в якому учневі виповнюється 17 років, і навіть в цьому випадку лише за умови, що учень повторював навчальну програму деякого з класів.

Це означає, що якщо учень досягне 17 років перш ніж перейти до 9-го (тобто останнього) класу загальноосвітньої школи, його навчання буде припинено без досягнення базової освіти. Без повної базової освіти учень має дуже обмежені можливості для подальшої освіти, а в тому числі й для працевлаштування. Тому можливість здобуття базової освіти має бути основним фактором при зарахуванні дітей-біженців та осіб, які подають заяву на міжнародний захист, до загальноосвітньої школи.

2.4 Підсумок

- Дитина може відвідувати дитячий садок з 3-х років.
- Після досягнення дитиною 5-річного віку батьки зобов'язані записати її в дитячий садок.
- Після досягнення дитиною 6-річного віку батьки зобов'язані записати її до першого класу загальноосвітньої школи.
- Запис до початкової школи відбувається у квітні.
- Дитина може бути зарахованою до вищих класів загальноосвітньої школи в будь-який час протягом навчального року.
- При зарахуванні дитини до певного класу загальноосвітньої школи необхідно дбати, щоб дитина мала можливість завершити базову освіту, тобто, щоб вона перейшла до 9 класу загальноосвітньої школи до 18-ти років.

3 Навчальний рік та розпорядок шкільного дня

3.1 Організація навчального року

Навчальний рік починається 1 вересня і закінчується 31 серпня наступного календарного року. Він поділяється на два періоди. На період навчання в школі, який триває 10 місяців з 1 вересня по 30 червня, та на період літніх канікул, які тривають з 1 липня по 31 серпня. Період навчання в школі ділиться на два півріччя, обидва тривалістю п'ять місяців. Перше півріччя закінчується 30 січня, друге – 30 червня. Канікули тривають два місяці: липень та серпень. В цей період діти не ходять до школи. Менш тривалі канікули діти мають впродовж шкільного року, а саме:

- триденні осінні канікули – біля 28 жовтня
- Різдвяні канікули – зазвичай від 23 грудня до 2 січня
- одноденні піврічні канікули – біля 1 лютого
- весняні канікули – тиждень у лютому або березні, кон-

кретні дати щороку змінюються

- Великодні свята – Чистий четвер, Страсна п'ятниця і Великодній понеділок

Крім вищезгаданих канікул, діти не ходять до школи у святкові дні. Протягом навчального року це:

- 28 вересня – День чеської державності
- 28 жовтня – День проголошення незалежної Чехословацької держави
- 17 листопада – День боротьби за свободу та демократію
- 1 травня – Свято праці
- 8 травня – День перемоги
- Про організацію навчального року ваша дитина дізнається на початку навчального року, а дана інформація розміщується на веб-сторінках школи в Інтернеті. Дати канікул вашої дитини ви можете записати до таблиці в додатку на сторінці 50.

Цьогорічну організацію шкільного року ви можете знайти за посиланням:

<http://www.msmt.cz/vzdelavani/zakladni-skolstvi>

3.2 Оцінювання та табель

Вчителі здебільшого оцінюють навчальні досягнення дітей за допомогою оцінок. Оцінки варіюються від 1 до 5, де одиниця – найкращий результат, а п'ятірка, навпаки, – найгірший. Деякі школи надають перевагу вербальному оцінюванню, що надає змогу більш детально описати продуктивність учня, або ж комбінації вербального та числового оцінювання.

Оцінки учнів записуються вчителями до щоденників, та на сьогоднішній день також в Інтернеті. Таким чином, батьки мають доступ до оцінок своєї дитини, зайшовши на сайт школи, але ніхто інший не має доступу до даної інформації.

Оцінювання за допомогою оцінок здебільшого використовується і в таблиці,

який є загальною відомістю успішності учня за минуле півріччя з окремих предметів, включаючи поведінку. Діти отримують табель два рази на рік. Приклад таблиці з старших класів загальноосвітньої школи розміщений на сторінці 20.

На другому ступені загальноосвітньої школи та в середній школі в таблиці замість чисел використовують вербальні оцінки, а саме:

- 1 – відмінно
- 2 – похвально
- 3 – добре
- 4 – достатньо (задовільно)
- 5 – недостатньо (незадовільно)

3.3 Розклад уроків

У Чехії діти відвідують школу протягом тижня з понеділка по п'ятницю. По суботах і неділях діти не ходять до школи.

Навчальний день зазвичай починається о 8:00, учні приходять до школи близько 7:45. Тривалість шкільного дня залежить від кількості уроків, які в даний день учень повинен відвідати. Це визначається розкладом, який учень отримує на початку навчального року і який зазвичай доступний на сайті школи. Розклад є обов'язковим для учня, і він зобов'язаний відвідувати всі встановлені уроки.

Навчання учнів молодших класів, як правило, закінчується біля 12:00, учні

середніх та старших класів займаються довше. Уроки в старших класах закінчуються зазвичай між 13:00 та 15:00.

Один урок триває 45 хвилин, перерва між уроками – 10–20 хвилин. В першому та другому класах учні мають 18–22 навчальних годин на тиждень, від третього до п'ятого класу – 22–26. В середніх та старших класах кількість уроків збільшується до 28–32.

Нижче наведена таблиця, яка є прикладом розкладу 6 класу загальноосвітньої школи. Ви можете записати поточний розклад вашої дитини в порожню таблицю, наведену в додатку на сторінці 51.

РОЗКЛАД УРОКІВ

	1 8:00–8:45	2 8:55–9:45	3 10:00–10:45	4 10:55–11:40	5 11:50–12:35	6 12:45–13:30	7 13:40–14:25	8 14:35–15:20	9 15:30–16:15
Пон.	АМ	Мат	Муз	Пр	ЧМ	ФК			
Вівт.	Фіз	Мат	ЧМ	АМ	Гео	Іст			
Сер.	Пр	ФК	ЧМ	ТН	Інф		ОМ	ОМ	
Четв.	Мат	АМ	ЧМ	ФК	ТН	Іст			
П'ят.	Гео	Мат	ЧМ	Фіз	ГО				

Пояснення:

АМ – англійська мова, Мат – математика, Муз – музичне виховання,
 Пр – природознавство, ЧМ – чеська мова, ФК – фізкультура, Фіз – фізика,
 Гео – географія, Іст – історія, Інф – інформатика, ОМ – образотворче мистецтво,
 ТН – трудове навчання, ГО – громадянська освіта

3.4 Навчальні предмети

Предмети, які вивчають в початкових класах загальноосвітньої школи:

- **чеська мова:** спочатку діти навчаються читати та писати, пізніше приділяють увагу граматиці та літературі
 - **іноземна мова (найпізніше від третього класу):** найчастішою іноземною мовою в школах є англійська
 - **математика**
 - **інформаційні технології:** діти навчаються основам користування комп'ютером
 - **валеологія (1–3 класи):** діти вивчають місто, де вони живуть, суспільство, яке їх оточує; знайомляться з природою та основами здорового способу життя
 - **природознавство (4–5 класи):** надбудовує та поглиблює предмет валеологія
 - **вступ до історії (4–5 класи):** надбудовує та поглиблює предмет валеологія
 - **музичне виховання:** учні вчаться розуміти, інтерпретувати та творити музику
 - **образотворче мистецтво:** учні вчаться сприймати, інтерпретувати та творити візуальне мистецтво
 - **фізкультура:** діти розвивають рухові навички
 - **трудове навчання:** учні вчаться практичним навичкам роботи
- В середніх та старших класах ЗОШ перелік предметів розширюється і школярі вивчають:
- **чеську мову:** учні вчаться читати з порозумінням, писати тексти, за-своюють літературну форму мови та дізнаються про основні літературні роди
 - **іноземну мову:** учні здобувають знання іноземної мови на рівні A2
 - **математика**
 - **інформаційні технології:** діти освоюють основи роботи за комп'ютером та орієнтування у світі інформації
 - **історію:** діти отримують знання з чеської та всесвітньої історії
 - **громадянську освіту:** учні знайомляться з основами суспільства та діяльністю політичних організацій
 - **фізику:** учні дізнаються про властивості речовин, вивчають рух тіл, енергію, звук та електрику
 - **хімію:** учні ознайомлюються з молекулярним складом речовин, органічними та неорганічними сполуками та їх реакціями
 - **географію:** учні знайомляться з регіонами світу, його соціальним та економічним середовищем та поглиблено вивчають географію ЧР.

- **біологію:** учні досліджують природу та отримують знання в області загальної біології та генетики, біології грибів, рослин, тварин, людини, неживої природи та екології
- **музичне виховання:** учні вчаться порозуміти, інтерпретувати та творити музику
- **образотворче мистецтво:** учні вчаться сприймати, інтерпретувати та творити візуальне мистецтво
- **фізкультуру:** діти розвивають рухові навички
- **трудове навчання:** учні вчаться практичним навичкам роботи

Детальніша інформація щодо освітньої програми 30Ш за посиланням:

<http://www.msmt.cz/vzdelavani/vzdelavaci-oblasti-rvp-zv>

Bezejmenná škola; Václavské náměstí, Praha 1

IZO **11001100**

Třída: **9.A** Ročník: **9** Číslo v třídním výkazu: **11** Školní rok: 1998/1999

VYSVĚDČENÍ

Jméno a příjmení: **Petr Novák**

Datum narození: **1. 1. 1990**

Rodné číslo: **9001010111**

Místo narození: **Praha 1**

	I. pololetí	II. pololetí
Chování	velmi dobré	velmi dobré
Povinné předměty		
Český jazyk a literatura	výborný	výborný
Anglický jazyk	výborný	výborný
Německý jazyk	výborný	výborný
Dějepis	výborný	výborný
Občanská výchova	výborný	výborný
Rodinná výchova	výborný	výborný
Zeměpis	výborný	výborný
Matematika	výborný	výborný
Přírodopis	výborný	výborný
Fyzika	výborný	výborný
Chemie	výborný	výborný
Hudební výchova	výborný	výborný
Výtvarná výchova	výborný	chvalitebný
Pracovní činnosti	výborný	výborný
Tělesná výchova	výborný	výborný
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

Приклад табеля (джерело: Ян Грог)

3.5 Шкільне приладдя

Насамперед, для учнів початкової школи необхідно купити потрібне приладдя перед початком відвідування школи. Підручники надаються учням початкових класів безкоштовно, але інші посібники вони повинні купувати за власні кошти. Класний керівник вашої дитини дасть конкретний перелік приладдя, але загалом учням початкових класів потрібні наступні речі:

- шкільний портфель
- пенал
- шкільне змінне взуття
- кулькову ручку
- олівці звичайні

- олівці кольорові
- гумку
- точилку
- зошити

Приладдя для учнів 2 ступеня початкової школи та середньої школи є більш специфічним і залежить від вимог школи. В більшості шкіл необхідно, щоб учні перевзувалися та мали власні канцелярські приладдя, зокрема зошити. Під час викладання математики учням потрібні креслярські приладдя (лінійки та циркуль), а часто й калькулятори. Спортивний одяг та взуття для занять фізкультурою теж вимагає більшість шкіл.

3.6 Харчування в школі

Більшість ЗОШ та середніх шкіл в Чехії мають власні їдальні, де учні можуть кожен день обідати. Зазвичай їдальні пропонують на вибір декілька страв, одна з яких без м'яса.

Учні обідають після закінчення навчання, або під час перерви, яка для цьо-

го відведена. Перерва для обіду буває зазвичай довшою, як мінімум 30 хвилин.

Батьки повинні оплачувати шкільні обіди з власних коштів, але їх ціна субсидується державою і тому є відносно низькою. Ціна за один обід становить від 20 до 30 крон.

ДЕНЬ	ПЕРША СТРАВА	ДРУГА СТРАВА
понеділок	томатний суп з вівсяними пластівцями	1. печена курятина, рис, салат 2. смажена цвітна капуста, варена картопля, салат
вівторок	картопляний суп з грибами	1. відбивна, варена картопля 2. лечо з яйцями, варена картопля
середа	суп – гуляш	1. ризото з курятиною, салат 2. овочеве ризото, компот
четвер	сочевичний суп	1. гуляш з яловичини, макарони 2. запечені макарони з броколі, салат
п'ятниця	яловичий суп з лапшою	1. тушкована печінка, тушкований рис, салат 2. рисова запіканка з фруктами

3.7 Група продовженого дня

Загальноосвітні школи пропонують своїм учням перебування в групі продовженого дня, як перед початком занять приблизно від 6:00 до 7:30 (у разі, якщо батькам доводиться рано йти на роботу), так і після закінчення уроків приблизно до 16:00–17:00.

У групі продовженого дня позаурочний час дітей проходить під доглядом

вихователів, організуються різноманітні екскурсії, ігри, культурні та спортивні заходи та відпочинкові програми.

Перебування дитини в групі продовженого дня необхідно оплачувати за рахунок власних коштів. Ціна зазвичай становить від 50 до 250 крон / місяць.

3.8 Організація дозвілля

Дозвілля для дитини так само важливе, як і час, проведений у школі. Культурно-розважальні заходи дають дітям можливість набути нових навичок, а крім того завести нові дружні стосунки та практикувати чеську мову.

На сьогоднішній день цілий ряд шкіл пропонує школярам після уроків різноманітні види діяльності не тільки в рамках групи продовженого дня (див. вище), але також гуртки та інші заходи. Перелік цих заходів зазвичай оприлюднений на веб-сайті школи і може включати, наприклад:

- **Художня діяльність:** кераміка, гурток образотворчого мистецтва, фотогурток, танцювальний та театральний гуртки та ін.
- **Спортивні заняття:** аеробіка, ігри з м'ячем, легка атлетика, футбол, бойові мистецтва
- **Мовні курси**
- **Комп'ютерні гуртки**

Хоча деякі школи пропонують різноманітні безкоштовні гуртки, але в більшості випадків участь необхідно оплатити за рахунок власних коштів. Ціна за одне півріччя у більшості випадків коливається від 500 до 1500 крон.

3.9 Підсумки

- Навчальний рік починається 1.09., а закінчується 30.06.
- З 1.07. по 31.08. у дітей літні канікули.
- Діти ходять до школи з понеділка по п'ятницю; субота та в неділя – вихідні дні.
- Вчителі оцінюють знання учнів за допомогою оцінок від 1 до 5 (одиниця – найкраща оцінка, п'ятірка – найгірша).
- В кінці кожного півріччя (тобто 30.01. та 30.06.) кожен учень отримує таблицю із загальними оцінками.
- Заняття зазвичай починаються о 8 годині ранку.
- Навчальний день проходить за розкладом, який учні отримують на початку навчального року.
- У школі можна пообідати приблизно за 20-30 крон на день.
- Школи пропонують учням перебування в групі продовженого дня, як до, так і після уроків.
- Також ряд шкіл пропонує дітям широкий вибір різноманітних гуртків.

4 Спілкування зі школою

4.1 Відвідування школи

Перед тим, як ваша дитина піде до школи або в перший день навчання, бажано відвідати школу особисто. Тому постарайтеся домовитися про зустріч з директором та класним керівником вашої дитини. Якщо ви зацікавлені у відвідуванні школи протягом навчального року та відвідування уроків, заздалегідь домовтеся про зустріч із класним керівником вашої дитини.

У школах не завжди є можливість надати переклад на вашу рідну мову, тому спробуйте організувати супровід когось, хто знає як вашу так і чеську мови. У супроводі класного керівника доречно

ознайомитись зі шкільним середовищем (де розташована класна кімната, їдальня, роздягальні, входи), а також з розкладом дня (о котрій годині відкривається школа, о котрій годині починаються заняття, розклад уроків тощо). Також на цій зустрічі бажано надати школі всю інформацію про дитину, яку ви вважаєте важливою (як звертатися до дитини, на якому рівні її знання чеської мови та рівень попередньої освіти, причина перебування в Чехії, її інтереси, турботи, очікування, в чому вона потребуватиме допомогу тощо).

4.2 Класні батьківські збори

Принаймні один раз протягом півріччя кожна школа організовує класні батьківські збори. Вони можуть проходити у груповій формі, коли всі батьки учнів одного класу зустрічаються в школі і розмовляють з учителем, або в індивідуальній формі, коли батьки окремих учнів зустрічаються з учителем особисто.

Батьківські збори – це дуже хороша нагода, щоб дізнатися про успіхи вашої дитини у школі і задати вчителю питання, які вас турбують. Більшість шкіл, на жаль, не мають фінансових ресурсів для того, щоб забезпечити переклад зустрічі з класним керівником на вашу рідну мову. Якщо ви вважаєте за доцільне, ви можете прийти на класні батьківські збори в супроводі людини, яка добре

володіє як чеською так вашою рідною мовою, і зможе забезпечити для вас переклад.

Якщо школа організовує загальні класні збори, але ви надаєте перевагу індивідуальній зустрічі з вчителем, зверніться до нього та домовтеся з ним про зустріч.

Дізнатися про дату проведення класних зборів ви можете прямо від вашої дитини (дата має бути записана в зошиті чи щоденнику), але більшість шкіл також інформують батьків про всі важливі події через Інтернет. Якщо ви не впевнені, зателефонуйте в адміністрацію школи в будь-який час.

Якщо дата проведення класних зборів вас не влаштовує, наприклад через

робоче навантаження, спробуйте домовитися про зустріч з викладачем інди-

відуально. Педагог неодмінно оцінить вашу зацікавленість у навчанні дитини.

4.3 Щоденник школяра

Найчастішим способом вашого спілкування зі школою будуть нотатки в щоденнику школяра, куди записуються оцінки та різноманітні оголошення, які необхідно донести до батьків (поведінка дитини, поїздки, екскурсії тощо). Щоденник також призначений для того, щоб батьки могли написати пояснювальну записку вчителю про пропуск занять (у разі запланованого пропуску це бажано зробити завчасно, але не пізніше

3 днів після завершення пропуску). Детальніше на сторінці 42.

Наразі у школах також використовуються електронні шкільні інформаційні бази даних, які можуть повністю замінити щоденник. Зазвичай вони створюються у формі веб-сайтів або додатків для смартфонів. Там батьки можуть знайти всю вище наведену інформацію, а також поспілкуватися з вчителем і пояснити відсутність дитини у школі.

4.4 Підсумки

- Не рідше двох разів на рік школа організовує батьківські збори, де батьки мають можливість зустрітися з учителями.
- При прийомі вашої дитини до школи, бажано домовитися про особисту зустріч з директором і класним керівником.
- Школи не зобов'язані забезпечувати усний переклад на вашу рідну мову, але можна спробувати домовитися про це заздалегідь. Школа розгляне вашу заявку та повідомить про рішення.
- В школі ваша дитина користується щоденником школяра, який служить для записів оцінок, зауважень та для шкільних повідомлень.
- В щоденник школяра ви повинні записувати пояснення про відсутність вашої дитини в школі.

5 Права та обов'язки

5.1 Обов'язки школи

Школа, насамперед, зобов'язана надавати освіту дітям. У разі дітей – біженців та заявників на міжнародний захист, котрих «Закон про освіту» визначає як учнів з особливими навчальними потребами, школа повинна надати цим дітям таку форму навчання, яка відповідає їх індивідуальним потребам.

Також школа повинна піклуватися про здоров'я та безпеку дітей під час навчання.

Згідно з чинним законодавством школа не повинна додатково навчати чеської мови дітей–біженців та дітей заявників про міжнародний захист (проте ваша дитина має право на вивчення чеської мови в рамках Державної інтеграційної програми).

5.2 Права та обов'язки батьків

Основні права та обов'язки батьків щодо навчання дітей визначені Законом «Про освіту».

Батьки мають право:

- на інформацію щодо процесу та результатів навчання своїх дітей
- висловлювати свою думку щодо будь-якого рішення, яке впливає на процес навчання дитини
- на інформаційну та консультаційну допомогу школи та шкільного консультативного відділу (педагогічно-психологічної консультації чи спеціального педагогічного центра)

Батьки повинні:

- забезпечити відвідування школи дитиною
- записати дитину до школи на початку календарного року, в якому згідно законодавства має розпочатись її обов'язкове відвідування школи
- особисто брати участь в обговоренні важливих питань, пов'язаних з навчанням дитини
- інформувати школу про зміну стану здоров'я дитини
- інформувати школу про відсутність дитини під час навчання (пояснювальні записки для вчителів)

5.3 Права та обов'язки дітей

Так як і батьки, діти мають право на:

- інформацію про процес та результати свого навчання
- висловлювання своєї думки
- на інформацію та консультаційну допомогу школи та шкільного консультаційного відділу
- освіту, яка відповідає їх індивідуальним потребам

Поряд з правами діти також повинні:

- відвідувати школу
- дотримуватися шкільних правил
- виконувати розпорядження вчителів

5.4 Підсумки

- Школа повинна протягом навчального процесу піклуватися про безпеку та здоров'я дітей
- Батьки мають право висловлювати свою думку щодо рішень вчителів та директора стосовно навчання своїх дітей, а також на доступ до інформації щодо освітнього процесу та консультаційну допомогу школи.
- Батьки повинні забезпечити відвідування школи дитиною та пояснювати відсутність дитини на уроках.
- Діти мають право на освіту, яка буде відповідати їх індивідуальним потребам.
- Діти зобов'язані ходити до школи та керуватися рекомендаціями вчителів.

6 Навчання в середній школі

6.1 Вступні іспити до середньої школи

Для прийняття до середньої школи необхідною умовою є:

- завершення обов'язкової базової шкільної освіти (тобто дев'ять років навчання в загальноосвітній школі чи багаторічній гімназії)
- виконання умов процедури вступу

Кожен учень може подати дві заяви для вступу до середньої школи (зразок форми заяви можна знайти у додатку на стор. 53). Їх необхідно подати безпосередньо до обраної середньої школи у поточному календарному році (тобто році, в якому учень навчається в 9-му класі загальноосвітньої школи).

Вступні іспити до середньої школи, що видають атестат зрілості, проводяться з 12 по 28 квітня. Процедура вступу до шкіл без атестата зрілості відбуваються з 22 по 30 квітня. Конкретну дату визначає директор школи. Крім того, протягом січня в художніх вузах проводяться так звані творчі конкурси.

Іноземці, на яких поширюється пар. 20 п. (4) Закону про освіту (які не є громадянами Чеської Республіки та отримали попередню освіту в іноземній школі), не здають загальнодержавний іспит по навчальній програмі «Чеська мова та література». Рівень знання чеської мови перевіряється шляхом співбесіди.

CERMAT (Державний центр результатів навчання), який проводить загальнодержавний вступний іспит, надає інформацію щодо оцінок вступника до відповідної загальноосвітньої школи, куди він подає заяву на вступ, не пізніше 28 квітня.

Про результат процедури вступу до середньої школи учневі повідомляють протягом двох днів після отримання школою результатів вступних іспитів.

Протягом 10 днів після отримання рішення про прийняття учень повинен подати так звану реєстраційну карту (*zápisový lístek*) до обраної школи, куди його зарахували. Якщо учень був прийнятий до кількох шкіл, він повинен вибрати лише одну з них і підтвердити свій вибір поданням реєстраційної карти.

Якщо учень не був прийнятий до жодної з середніх шкіл, в які він подавав заяви, він може взяти участь у другому турі вступної кампанії. Другий тур проходить у школах, де в першому турі не було набрано необхідної кількості учнів.

Якщо учень не був прийнятий до середньої школи, то батьки можуть оскаржити рішення та подати апеляцію. Вірєць апеляції можна знайти у додатку на стор. 52.

Якщо ви зацікавлені у відвідуванні школи протягом навчального року та відвідуванні уроків, заздалегідь домовтеся про зустріч із класним керівником вашої дитини.

Якщо школа організовує загальні класні збори, але ви надаєте перевагу індивідуальній зустрічі з вчителем, зверніться до нього та домовтеся з ним про зустріч.

Дізнатися про дату проведення класних зборів ви можете прямо від вашої дитини (дата має бути записана в зошиті чи щоденнику), але більшість шкіл також інформують батьків про всі важливі події через Інтернет. Якщо ви не впевнені,

Взірці заяв на вступ до школи можна завантажити з посилання:

<http://www.msmt.cz/vzdelavani/strednivzdelavani/prijimaninastredniskolya-konzervatore>

Більш докладну інформацію про апеляцію проти рішення дирекції школи про неприйняття ви знайдете за посиланням:

<http://www.icm.uh.cz/doc/221/>

зателефонуйте в адміністрацію школи в будь-який час.

Якщо дата проведення класних зборів вас не влаштовує, наприклад через

робоче навантаження, спробуйте домовитися про зустріч з викладачем індивідуально. Педагог неодмінно оцінить вашу зацікавленість у навчанні дитини.

6.2 Перехід до вищого класу середньої школи

У випадку, якщо учень вже навчався в середній школі за кордоном, дирекція школи може прийняти рішення про прийняття учня до вищого класу гімназії чи середньої професійно-технічної школи. Рішення про прийом учня приймає директор школи.

Умовою вступу на вищий курс директор може визначити диференційований іспит, який перевірить знання учня.

Для прийняття студента до вищого класу середньої школи необхідно пред'явити документи, які підтверджують навчання за кордоном. Щодо осіб, яким в Чеській Республіці було надано міжнародний захист, існує можливість замість цих документів особисто подати Письмове свідчення під присягою (див. § 108 [9] Закона «Про освіту»).

6.3 Типи середніх шкіл

На відміну від загальноосвітніх шкіл, які є більш-менш подібними, в Чеській Республіці існує ряд середніх шкіл з різним направленням та різною складністю навчання. Тому в 9-му класі необхідно, щоб учень вибрав собі ту школу, в якій буде продовжувати своє навчання.

По-перше, необхідно враховувати те, чи планує учень (студент) після закін-

чення середньої школи навчатися в вузі. Для того, щоб поступити у вуз, необхідно навчатися в гімназії або в середній професійній школі та успішно здати випускні іспити на Атестат зрілості. У разі, якщо студент не збирається продовжувати своє навчання у вузі, він може закінчити професійно-технічне училище і отримати

Свідоцтво про присвоєння кваліфікації (див. розділ 6.4).

Гімназія пропонує студентам загальну середню освіту, яка триває чотири роки. Навчання закінчується державними іспитами на Атестат зрілості (див. розділ 6.4). Студенти протягом навчання поряд з чеською мовою вивчають ще дві іноземні мови а також математику, природознавчі науки (біологію, хімію, фізику, географію), суспільні науки (історію, основи суспільствознавства) та інформатику. Крім того також фізичну культуру, музику та образотворче мистецтво.

Середні професійно-технічні школи (технікуми) – СПШ (чеською – střední odborné školy – SOŠ) – відрізняються від гімназій своєю професійною спрямованістю. Чотирирічне навчання в такому учбовому закладі також закінчується іспитом на атестат зрілості, який повністю еквівалентний атестату зрілості в гімназії. Загальноосвітні навчальні предмети (тобто ті ж самі що і в гімназії) в середніх технічних навчальних закладах становлять близько 60% навчальної програми, а решта предметів орієнтовані на спеціальну професійну підготовку. Приклади професійних напрямків середніх професійно-технічних закладів наведені в розділі 6.5.

Навчальна програма **середнього професійного училища** – СПУ (чеською – střední odborná učiliště – SOU) – в порівнянні з програмою середніх професійно-технічних шкіл має меншу

частку загальноосвітніх предметів і навіпаки істотно орієнтована на практику. Половина навчального процесу присвячена професійній підготовці. Трирічне (іноді двоохрічне) навчання завершується отриманням Свідоцтва про присвоєння кваліфікації, яке, однак, не дає права продовжувати навчання у вузі. Приклади професійного направлення училищ наведені в розділі 6.5.

Окрім цих трьох типів шкіл загальноосвітнього навчання, у Чехії існують **середні школи для учнів з особливими освітніми потребами**, що впливають з їх інвалідності або іншого типу обмежень. Це спеціальні професійні училища чеською – odborná učiliště – OU) та практичні школи.

Навчання в **спеціальних професійних училищах (СУ)** так само як і в середніх професійних навчальних закладах (СПУ) завершується отриманням Свідоцтва про присвоєння кваліфікації. Але випускники таких училищ не мають права виконувати роботу в даній професії у повному обсязі. Випускники цих навчальних закладів можуть виконувати допоміжні роботи в конкретній виробничій галузі, але не можуть самостійно виконувати професійну діяльність.

Практичні школи пропонують середню освіту учням з більш важкими психічними вадами і мають на меті надати учням конкретні навички, необхідні для виконання нескладної професійної діяльності в повсякденному житті.

Перелік середніх шкіл на території Чеської республіки ви знайдете за посиланням:

<http://www.infoabsolvent.cz>

6.4 Форми закінчення загальної середньої освіти

Є три основні форми остаточної кваліфікації навчання в середній школі:

1. **Випускний іспит на атестат зрілості** – у цій формі завершується навчання в гімназіях та чотирирічних спеціальностях середніх професійних шкіл (СПШ), або дворічних/трирічних курсів підвищення кваліфікації для випускників середніх професійно-технічних училищ. Атестат зрілості надає студентам можливість продовжити навчання у вузі. З 2011 року іспит на атестат зрілості складається з двох частин – загальної, яка визначається для всіх випускників Міністерством освіти (через організацію CERMAT) та профільної, яка визначається кожною школою самостійно. Загальна частина іспиту на атестат зрілості складається з іспиту з чеської мови та літератури та другого, обов'язкового іспиту за вибором з іноземної мови чи математики. Профільна частина випускних іспитів також складається з трьох предметів, які визнача-

ються кожною зі шкіл окремо.

2. **Свідоцтво про присвоєння кваліфікації та випускний іспит** – здобуттям такого свідоцтва закінчується двохрічна або трирічна форма професійного навчання, яке готує студентів до виконання конкретної практичної професії. Свідоцтво про присвоєння кваліфікації не дає права на продовження освіти у вузі.
3. **Випускний підсумковий іспит** – такий тип іспиту завершує напрями середньої освіти, призначені в першу чергу для учнів з розумовими вадами, у тому числі в практичних школах. Підсумковий іспит складається з теоретичного (усного та письмового) та практичного іспиту. На його основі випускники отримують Свідоцтво про присвоєння кваліфікації.

Підсумковий іспит за напрямами без Свідоцтва про присвоєння кваліфікації складається з іспитів з практичних предметів. Випускники отримують сертифікат про складання випускного іспиту.

6.5 Спеціалізація навчання

В Чеській Республіці існує безліч навчальних спеціалізацій. Для того, щоб вдало вибрати спеціалізацію, необхідно спочатку вирішити, який тип середньої освіти цікавить студента (іспит на атестат зрілості чи свідоцтво про присвоєння кваліфікації).

Професійна спеціалізація, яка закінчується іспитом на атестат зрілості, є більш вимогливою до навчання, ніж професійна спеціалізація з свідоцтвом

про присвоєння кваліфікації, але надає випускникам можливості подальшого навчання в університеті. Середню освіту зі здобуттям атестата зрілості, можна отримати в гімназіях, які пропонують загальну середню освіту або в професійно-технічних середніх навчальних закладах, де окрім загальної освіти надається і професійна спеціалізація. Далі ми наведемо найбільш поширені галузі:

- торговельна академія

- промислово-технічна середня школа (чеською – střední průmyslová škola – SPŠ) будівельна
- промислово-технічна середня школа транспорту
- промислово-технічна середня школа електротехніки
- медичний технікум

Середню освіту з свідоцтвом про присвоєння кваліфікації пропонують середні професійні училища (СПУ) та спеціальні професійні училища (СУ). Діапазон галу-

зей зі свідоцтвом про присвоєння кваліфікації також великий, приклади напрямків включають:

- електрик
- шеф-кухар, офіціант
- муляр
- сантехнік
- автомеханік
- перукар
- садівник
- кравець

Список всіх професій середніх професійно-технічних навчальних закладів можна знайти за посиланням:

<http://www.stredniskoly.cz/obory/>

6.6 Підсумки

- Для вступу до середньої школи необхідно закінчити обов'язкову базову освіту (9 років) та відповідати умовам процедури вступу.
- Середні навчальні заклади пропонують освіту, закінчену атестатом зрілості, свідоцтвом про присвоєння кваліфікації чи випускним підсумковим іспитом.
- Професійна спеціалізація, яка закінчується іспитом на атестат зрілості, є більш вимогливою до навчання та надає випускникам можливості подальшого навчання в університеті.
- Атестат зрілості (диплом) можна отримати після закінчення чотирирічного навчання в гімназії чи середній професійно-технічній школі.
- Свідоцтво про присвоєння кваліфікації можна отримати після закінчення двох/трирічного навчання в середньому професійному училищі.
- Учні з обмеженими можливостями можуть отримати свідоцтво про присвоєння кваліфікації після завершення навчання в спеціальних професійних училищах.
- Для студентів з певними розумовими вадами існують спеціальні практичні школи.

7 Навчання у ВУЗі

7.1 Вступні іспити до ВУЗу

Мінімальна умова для вступу до вузу є повна середня освіта з атестатом зрілості. Однак більшість університетів також вимагають успішне складання вступних іспитів.

Заяву на вступ до вузу необхідно подати до 31.03. числа поточного календарного року (деякі вузи пропонують можливість подачі заяви онлайн). Одночасно із поданням заяви необхідно також сплатити адміністративний збір, який зазвичай становить 500 крон. Кількість заяв до ВУЗ не обмежена. В 2022 році більшість університетів Чехії пропонують для абітурієнтів з України спеціальні терміни вступу у зв'язку з актуальними подіями.

Зміст вступних іспитів може відрізнятися у різних ВУЗах, тому перед вступом необхідно ознайомитись з веб-сайтом обраного ВУЗу та отримати інформацію про обрану навчальну програму.

Навчання на чеській мові у державних ВУЗах Чехії безкоштовне. Проте студенти повинні оплачувати навчальні матеріали, харчування та проживання за власні кошти. Більшість університетів також пропонують стипендіальні програми для студентів.

До найвідоміших та найбільших державних вузів Чеської Республіки належать:

- Карлів Університет у Празі / Univerzita Karlova v Praze
- Університет Масарика у місті Брно / Masarykova univerzita v Brně
- Чеський технічний університет у Празі / České vysoké učení technické v Praze
- Політехнічний університет у місті Брно / Vysoké učení technické v Brně
- Університет Палацького в Оломоуці / Univerzita Palackého v Olomouci
- Економічний університет у Празі / Vysoká škola ekonomická v Praze
- Західночеський університет у Пльзені / Západočeská univerzita v Plzni

Проте є також державні університети в таких містах: Усті-над-Лабем, Ліберець, Ческе-Будейовіце, Острава, Градец-Кралове, Опава, Пардубіце, Злін та Їглава.

Крім мережі державних вищих навчальних закладів в Чеській Республіці існують також приватні вузи, де, однак, доведеться платити за навчання. Вартість навчання за один семестр варіюється від 20 000 до 100 000 крон в залежності від конкретного закладу та спеціальності.

Перелік всіх державних та приватних вищих учбових закладів ви знайдете за посиланням:

<http://www.vysokeskoly.com>

Перелік усіх акредитованих університетських напрямків можна знайти за посиланням:

<https://aspvs.isacc.msmt.cz>

7.2 Підготовчий курс по вивченню чеської мови

Багато державних, а також деякі приватні університети пропонують іноземним студентам можливість пройти підготовчі курси чеської мови для навчання в університеті. Ці курси найчастіше стаціонарні річні, а плата за навчання становить близько 100 000 крон. Навчання

відбувається щодня, і учні без початкових знань чеської мови досягають рівня B2 (середній).

Посилання на веб-сайти університетів, що пропонують курси чеської мови, можна знайти нижче.

Посилання на підготовчі курси з чеської мови:

http://ujop.cuni.cz/albertov/kurz23_cs.php

<http://jazyky.fd.cvut.cz/cestina-pro-cizince/cesky.html>

<http://www.phil.muni.cz/kabcest/cs/kurzy-cestiny-pro-cizince.php>

<http://www.mup.cz/studium-jazyku/pripravny-rok-kurz-ceskeho-jazyka-pro-cizince>

7.3 Навчання англійською мовою

Деякі з університетів в Чехії пропонують навчання англійською мовою. На відміну від навчання чеською мовою в цьому випадку за навчання необхідно платити.

Великий інтерес проявляється в першу чергу до вивчення медицини, за

яке необхідно платити найвищу суму (близько 230 000 крон/рік). В інших галузях навчання оплата складає близько 150 000 крон/рік. Конкретну інформацію можна знайти на веб-сайтах вузів і факультетів.

7.4 Підсумки

- Навчання в державному вузі чеською мовою є наразі безкоштовним.
- Студенти повинні оплачувати навчальні матеріали, харчування та проживання за власні кошти.
- Навчання у приватному вузі є платним.
- Навчання англійською мовою є платним як в державному вузі, так і в приватному.
- Деякі вузи пропонують студентам-іноземцям підготовчі курси чеської мови, за які необхідно платити.

8 *Можливість навчання для осіб старших 18 років*

8.1 Курси базової освіти

Законодавство в Чеській Республіці передбачає здобуття базової середньої освіти до 18 років віку. В разі, якщо ви не здобули освіти в країні походження/чи першого притулку, і вам вже більше ніж 18 років, базову освіту можна отримати на спеціальних щорічних курсах.

Навчання проходить чеською мовою і є безкоштовним. Однак лише невелика кількість шкіл пропонують такі курси.

Заняття проводяться у денній формі, коли необхідно відвідувати школу кожен день, або заочно (дистанційно), коли

студент відвідує школу 1 раз на тиждень для консультацій.

Навчання закінчується іспитом відповідно до програми дев'ятого класу загальноосвітньої школи з таких предметів: математика, чеська мова, іноземна мова, природознавчі науки (основи біології, хімії, фізики та географії) і соціальні науки (історія, суспільствознавство).

Якщо вас цікавить курс базової освіти, звертайтеся до шкільного відділу регіонального управління освіти за місцем проживання (контакти наведені нижче).

Школи, які пропонують курси базової освіти:

КРАЙ / ОБЛАСТЬ	ШКОЛА
Прага	ZŠ Botičská, Praha 2
	ZŠ Cimburkova 18, Praha 3
Південноморавський	ZŠ a MŠ nám. 28. října, Brno
Ліберецький	ZŠ 5. května 64, Liberec
Кралоугоградецький	ZŠ Boženy Němcové, Jaroměř
Оломоуцький	FZŠ Rožňavská 21, Olomouc
Злінський	ZŠ a MŠ Březová, okr. Uherské Hradiště
Моравськосілезький	ZŠ Gebauerova 8, Ostrava
	SŠ řemesel a služeb Školní 2, Havířov
Карловарський	ZŠ Sokolovská 1507, Sokolov

Примітка: наявність курсу необхідно перевірити

Контакти відділів освіти в обласних адміністраціях:

- **Прага:** <http://skoly.praha-mesto.cz/>
- **Брно:** <https://www.brno.cz/sprava-mesta/magistrat-mesta-brna/usek-skolstvi-a-prorodinne-politiky/odbor-skolstvi-mladeze-a-telovychovy/>
- **Ліберець:** <http://skolstvi.kraj-lbc.cz/>
- **Градець Кралове:**
<http://www.kr-kralovehradecky.cz/scripts/detail.php?pgid=151%22>
- **Оломоуц:** <https://www.kr-olomoucky.cz/skolstvi-mladez-a-sport-cl-18.html>
- **Усті над Лабем:** http://www.kr-ustecky.cz/vismo/o_utvar.asp?id_org=450018&id_u=2616&p1=84858
- **Злін:** <https://www.kr-zlinsky.cz/skolstvi-a-sport-cl-11.html>
- **Середні Чехи:** <http://www.kr-stredocesky.cz/web/skolstvi>
- **Острава:** <http://www.msk.cz/skolstvi/index.html>
- **Карлові Вари:** <http://www.kr-karlovarsky.cz/krajsky-urad/cinnosti/Stranky/mladez-sport/Mladez-a-sport.aspx>
- **Пардубіце:** <https://www.pardubickykraj.cz/odbor-skolstvi-a-kultury>
- **Пльзень:** <http://www.plzensky-kraj.cz/cs/kategorie/skolstvi-a-sport>
- **Чеські Будейовіце:** http://www.kraj-jihocesky.cz/35/odbor_skolstvi_mladeze_anbspstelovychovy.htm
- **Їглава:** <http://extranet.kr-vysocina.cz/telefon/oj/odbor-skolstvi-mladeze-a-sportu>

8.2 Заочні курси та курси перепідготовки

На відміну від загальноосвітньої школи, де можна навчатися тільки до 18 років, навчання у середніх школах не має вікових обмежень. Це означає, що ви можете розпочати навчання в середній школі в будь-який момент свого життя. Умовою є закінчена обов'язкова базова освіта (9 років навчання в загальноосвітній школі) та задовільнення вимог для вступу.

Однак, якщо ви щодня ходите на роботу, регулярне (тобто денне) навчання в загальноосвітній школі для вас буде

неможливим через обмеженість часу. Варіанти заочного навчання для працюючих пропонує ряд середніх шкіл (училищ та технікумів), в основному приватних. Заочне (дистанційне) навчання з Атестатом зрілості триває 5 років а заочне навчання зі Свідоцтвом про присвоєння кваліфікації – три роки (докладніше див. розділ 6.3 та 6.4).

Під час дистанційного навчання учень найчастіше відвідує школу 1–2 дні на тиждень (зазвичай у суботу), але в той

же час від нього очікується значна самостійна домашня підготовка. Дистанційне навчання в державних середніх школах є безкоштовним, у приватних школах стягується плата за навчання. Зазвичай це становить від 10 000 до 20 000 крон на рік.

Інші варіанти для підвищення кваліфікації – це курси професійної перепідготовки. Курси перепідготовки пропонує ряд акредитованих центрів по всій країні (не тільки школи, але й приватні фірми). Тривалість курсів різна, деякі тривають

всього кілька днів, а інші – кілька місяців.

Курси перепідготовки пропонують широкий спектр спеціалізацій: перукарські послуги, різноманітні технічні професії, комп'ютерні та мовні курси. Вартість курсів перепідготовки оплачується з власних коштів, але в деяких випадках курси вам може оплатити центр зайнятості, в якому ви зареєстровані. Якщо ви вирішили пройти курс перепідготовки, зверніться до співробітника служби зайнятості для отримання додаткової інформації.

Список середніх шкіл, які пропонують заочне навчання:

<http://www.stredniskoly.cz>

Список курсів перепідготовки та підвищення кваліфікації:

<http://eu-dat.cz>

8.3 Підсумок

- У разі, якщо ваша дитина чи ви самі старші 18 років і у вас/неї немає закінченої базової середньої освіти, ви можете її отримати на спеціальних однорічних курсах.
- Почати навчання в середній школі ви можете коли завгодно протягом всього свого життя.
- Деякі середні школи також пропонують дистанційне навчання під час роботи, коли ви ходите до школи лише 1-2 дні на тиждень.
- В державних середніх школах заочне навчання безкоштовне, в приватних – платне.
- Крім середньої освіти також існує можливість підвищення кваліфікації чи перекваліфікації на так званих курсах перепідготовки (rekvalifikační kurzy).
- Курси перепідготовки часто доводиться оплачувати за власні кошти. Зверніться до свого центру зайнятості, який може в деяких випадках відшкодувати вам плату за курс.

9 *Визнання іноземної освіти (нострифікація)*

9.1 Нострифікація базової та середньої освіти

Атестати зрілості та дипломи про вищу освіту, отримані в країні походження, не є автоматично дійсними в Чеській Республіці, але підлягають процедурі визнання. Процедурою нострифікації займається відділ Департаменту освіти обласної адміністрації за місцем проживання (контакти наведені в розділі 8.1).

Для нострифікації базової та середньої освіти, як правило, необхідно надати завірену копію Свідоцтва чи Атестації та завірених переклад цих документів. У разі, якщо ви не маєте документів про освіту, і вам надано в Чехії міжнародний захист (притулок або додатковий захист), то ви можете замість сертифіката чи диплома написати особисте письмо-

ве Свідчення під присягою. Бланки заяв на визнання зарубіжної освіти доступні в регіональних відділеннях обласної адміністрації. Адміністративний внесок за подачу заяви складає 1000 крон.

Якщо обласна адміністрація виявить, що зміст та обсяг вашої освіти принципово відрізняється від чеської програми, то вашу заяву буде відхилено. У разі, якщо орган виявить лише часткову різницю, то вам може бути призначений нострифікаційний іспит. Зміст іспиту визначається регіональною владою в індивідуальному порядку. Заявники, яким надано тимчасовий захист, звільняються від сплати адміністративного збору за нострифікацію.

Більш докладна інформація стосовно визнання освіти за посиланням:

<https://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/nostrifikace>

9.2 Нострифікація вищої освіти

Визнання вищої освіти вирішується в більшості випадків вузами. З цієї причини необхідно подати заяву про визнання вищої освіти в конкретному університеті в Чеській Республіці, який пропонує подібну або ж аналогічну спеціфікацію навчання, яку ви закінчили в країні походження.

Вирішувати питання про визнання вищої освіти може тільки державний вищий учбовий заклад, а не приватний.

Заяву у письмовому вигляді необхідно подати у вибраний вами вуз разом з оригіналом Диплома або ж завіреною нотаріусом копією Диплома про вищу

освіту. Деякі з вищих навчальних закладів також вимагають завірених переклад вашого диплома на чеську мову та його легалізацію, тобто підтвердження справжності підписів та печаток. Конкретну інформацію надасть ректорат обраного ВУЗ.

Якщо у вас немає оригіналу диплома в Чеській Республіці і вам надано міжнародний захист у Чеській Республіці у формі притулку або додаткового захисту, ви можете замінити оригінал диплома власним свідченням під присягою.

Українські дипломи, видані в період з 6 червня 1972 року по 27 лютого 2000 року включно, автоматично прирівнюються до чеських дипломів без процедури нострифікації.

Якщо в Чеській Республіці немає університету з програмою, подібною до тієї, яку ви закінчили, ви повинні подати заяву про визнання вищої освіти безпосе-

редньо до Міністерства освіти, молоді та спорту Чеської Республіки (департамент вищої освіти, див. контакт нижче).

У процесі визнання вищої іноземної освіти порівнюється обсяг та програма здобутої вищої освіти із освітою в акредитованій навчальній програмі, яку здійснює державний вищий учбовий заклад в Чехії.

У разі виявлення суттєвих відмінностей у програмах навчання, які порівнюються, або якщо диплом виданий іноземним закладом, який не визнається університетом у країні, в якій він заснований, університет відхилить вашу заяву.

Вищий учбовий заклад повинен видати рішення протягом 30 днів з дати подання заяви. Якщо ваша заява відхилена, ви маєте право оскаржити це рішення протягом 15 днів.

Більше інформації про нострифікацію вищої освіти можна знайти за посиланням:

<http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/nostrifikace>

9.3 Підсумки

- Клопотання про визнання базової, середньої та середньої спеціальної освіти необхідно подавати у обласний відділ освіти за місцем проживання.
- Клопотання про визнання вищої освіти необхідно подавати у конкретний вищий навчальний заклад, який пропонує ту саму чи подібну навчальну спеціалізацію тій, яку ви закінчили.

10 Що робити, якщо...

10.1 ...моя дитина запізниться до школи

Відсутність дитини в школі необхідно пояснити. Якщо ваша дитина з будь-якої причини запізнилася до школи, ви повинні написати пояснювальну записку про запізнення в щоденнику та вказати причину.

10.2 ...моя дитина захворіла

Якщо ваша дитина захворіла, ви повинні негайно (максимум протягом 48 годин) повідомити школу (по телефону, електронною поштою або особисто). Деякі з шкіл пропонують на своєму сайті пояснювальні записки в електронній формі, за допомогою яких можна повідомити про відсутність дитини.

10.3 ...мені необхідно на короткий час звільнити дитину від школи

Якщо вам потрібно звільнити дитину від навчання на декілька годин або на один-два дні, в більшості випадків достатньо звернутися у письмовій формі до класного керівника (зразок заяви наведений у додатку на стор. 55). Після повернення дитини до школи необхідно надати пояснювальну записку про її відсутність відповідно до шкільного розпорядку.

10.4 ...мені необхідно звільнити дитину від школи на довший термін

Якщо вам необхідно звільнити учня від навчання на термін більше 2 днів, ви повинні письмово звернутися до директора школи (зразок заяви можна знайти в додатку на сторінці 55). Але треба пам'ятати, що директор школи, як правило, може звільнити учня на довший час лише один раз на рік. Після повернення дитини до школи необхідно надати пояснювальну записку про її відсутність відповідно до шкільного розпорядку.

10.5 ...ви змінюєте місце проживання

У випадку, якщо ви переїжджаєте на нове місце проживання, необхідно записати дитину в нову школу. Питання переходу до іншої школи вирішує директор школи,

в якій ваша дитина буде навчатися. Батьки зобов'язані подати письмову заяву про дозвіл на переведення дитини в іншу школу. Школу, в якій ваша дитина навчалася, не обов'язково інформувати. Якщо директор нової школи прийме рішення прийняти вашу дитину, то автоматично повідомить попередню школу про перехід та попросить про передачу документації.

10.6 ...я не задоволений/а школою, в якій навчається моя дитина

У випадку, якщо ви не задоволені школою своєї дитини, то ви маєте право знайти для дитини нову школу та вимагати переведення дитини (див. попередню процедуру). Директор нової школи не зобов'язаний прийняти вашу дитину, особливо з огляду на її переповненість.

10.7 ...моя дитина погано розуміє

Якщо ваша дитина недостатньо володіє чеською і погано розуміє викладання, є кілька способів, як впоратися з цією ситуацією:

- На перші чотири тижні школа може призначити учню так званого координатора адаптації, який допомагає учневі в інтеграції, а також може допомогти у спілкуванні.
- У кожному регіоні є школи, які відповідають за мовну підготовку учнів-іноземців. Перелік цих шкіл оприлюднює обласна влада. Ці школи здійснюють мовне навчання у денній формі, або у формі дистанційного навчання. Мовна підготовка відбувається під час навчання. Учень зараховується до групи мовної підготовки на основі заяви законного представника. В заяві необхідно вказати вибір форми навчання (денна або дистанційна).
- Школа може розробити для учня План педагогічної підтримки, який може супроводжуватися Планом мовної підтримки, що дасть можливість інтенсивно працювати над удосконаленням чеської мови та брати участь у викладанні до тих пір, поки учень не отримає рекомендацію з шкільного консультаційного відділу (педагогічно-психологічної консультації чи спеціального педагогічного центра).
- Школа може підтримати учня за допомогою так званого педагогічного втручання («репетиторства»), зосередженого на вдосконаленні знання чеської мови.
- Є можливість скористатися послугами організацій, які викладають чеську мову як іноземну (META, CIC, NPI).
- Батьки можуть організувати для своєї дитини репетиторство або курс чеської мови за власні кошти.

Контакти неприбуткових організацій

Прага та її околиці

МЕТА (Прага та Колін)
www.meta-ops.cz

Інтеграційний центр для іноземців
(Прага та Колін)
www.cicpraha.org

**Асоціація з надання допомоги
біженцям, OPU** (Прага)
www.opu.cz

Асоціація міграції та інтеграції
(Прага)
www.migrace.com

**Архієпархіальна благодійна
організація Прага** (Прага)
praha.charita.cz/sluzby/migrace

Інтеграційний центр Прага
www.icpraha.com

м. Усті на Лабі

**Консультаційний центр
по інтеграції** (м. Усті на Лабі)
p-p-i.cz
www.centrumcizincu.cz

Середньочеський край

Центр інтеграції іноземців
(Колін, Млада-Болеслав, Кладно,
Мельник)
www.cicpraha.org

м. Ліберець

**Центр підтримки
інтеграції іноземців**
www.integracnicentra.cz

м.Пльзень

**Асоціація по допомозі
біженцям, OPU** (м. Пльзень)
www.opu.cz

**Єпархіальна благодійна
організація Пльзень**
www.dchp.cz/poradna-pro-cizince-a-uprchliky-plz

**Центр підтримки
інтеграції іноземців**
www.integracnicentra.cz

м. Чеське Будейовіце

**Єпархіальна благодійна
організація Чеські будейовіце**
cizincicb.charita.cz

**Центр підтримки
інтеграції іноземців**
www.integracnicentra.cz

м. Їглава

**Центр мультикультурної
освіти** (Їглава)
www.centrumjihlava.cz

**Центр підтримки
інтеграції іноземців**
www.integracnicentra.cz

м. Брно

**Організація по допомозі
біженцям, г.о. (Брно)**
www.opu.cz

**Об'єднання громадян, яке
займається питаннями еміграції
(SOZE) (Брно)**
www.soze.cz

Благодійний Фонд Карітас Брно
celsuz.cz/sluzby-pro-cizince

**Південноморавський центр
підтримки інтеграції іноземців**
www.cizincijmk.cz

м. Оломоуц та його околиці

**Об'єднання громадян, яке
займається питаннями еміграції
(SOZE) (м.Оломоуц)**
www.soze.cz

**Центр підтримки іноземців
(Простейов)**
www.procizince.cz

**Центр підтримки
інтеграції іноземців**
www.integracnicentra.cz

м. Пардубіце та його околиці

**Громадська організація
«Most pro lidská práva»**
(Пардубіце та Усті на Орліці)
www.mostlp.eu

**Єпархіальна благодійна
організація Градець Кралове**
[hk.caritas.cz/jak-pomahame/
pomoc-cizincum-a-uprchlikum](http://hk.caritas.cz/jak-pomahame/pomoc-cizincum-a-uprchlikum)

**Центр підтримки
інтеграції іноземців**
www.integracnicentra.cz

Острава та околиці

**Центр підтримки
інтеграції іноземців**
www.integracnicentra.cz

Організації допомоги біженцям
www.opu.cz

Карлови Вари

**Центр підтримки
інтеграції іноземців**
www.integracnicentra.cz

Злін

**Центр підтримки
інтеграції іноземців**
www.integracnicentra.cz

Словничок

dálkové studium	Заочна форма навчання
denní studium	Стаціонарна форма навчання
družina	Група продовженого дня
maturitní zkouška	Державний випускний іспит на атестат зрілості
nostrifikace	Визнання еквівалентності закордонної освіти
omluvenka	Письмова пояснювальна записка батьків в про відсутність дитини в школі
pedagogicko-psychologická poradna	Педагогічно-психологічний консультаційний центр для батьків та дітей
pololetí	Перше півріччя починається 1. 9. а закінчується 30. 1. Друге півріччя починається 1. 2. а закінчується 30. 8.
povinná školní docházka	обов'язкове відвідування школи (батьки зобов'язані посилати дитину до школи протягом 9 років)
poznámka	Зауваження вчителя про погану поведінку дитини в школі
prázdniny	Канікули
přestávka	Перерва між уроками (зазвичай 10–20 хвилин)
ročník	визначення класу, який відвідує учень, залежно від віку дитини

rozvrh hodin	Розклад уроків (з понеділка по п'ятницю)
ředitel	Директор
škola v přírodě	поїздка дітей з учителем приблизно на 1 тиждень за межі школи
školní psycholog	Психолог, який працює з учнями школи
školní rok	Навчальний рік починається 1. 9. а закінчується 31. 8.
školní speciální pedagog	Вчитель, який працює з учнями з особливими потребами
třídní schůzky	Батьківські збори (зазвичай 2 рази на рік)
třídní učitel	Класний керівник
vysvědčení	Табель успішності учня за півріччя
výuční list	Свідоцтво про присвоєння кваліфікації – документ, що підтверджує закінчення трирічного/дворічного навчання у (середньому) професійному навчальному закладі за конкретним фахом
vyučovací hodina	один урок триває 45 хвилин
známka	Оцінка успішності учня за шкалою від 1 до 5 (1 – найкраща оцінка)
žakovská knížka	Щоденник, куди вчителі ставлять оцінки, записують зауваження та повідомлення школи.

Додатки

Взірець ЗАЯВИ ПРО ПРИЙНЯТТЯ ДО ШКОЛИ

ŽÁDOST O PŘIJETÍ K ZÁKLADNÍMU VZDĚLÁVÁNÍ

Žádám o přijetí dítěte k povinné školní docházce ve školním roce
(Прошу прийняти дитину до обов'язкового відвідування школи
в навчальному році) /

Dítě (дитина):

jméno a příjmení (Ім'я та прізвище):

datum narození (дата народження):

rodné číslo (особистий ідентифікаційний номер):

místo trvalého pobytu (адреса постійного місця проживання):

Zákonný zástupce dítěte (законний представник дитини):

jméno a příjmení (ім'я та прізвище):

datum narození (дата народження):

místo trvalého pobytu (адреса постійного місця проживання):

Budu žádat o odložení povinné školní docházky
(Я буду подавати заяву про відстрочку обов'язкової шкільної освіти):
ANO – NE (ТАК – НІ)

V (місто): dne (дата):

Podpis zákonných zástupců dítěte (підпис законних представників дитини):

*Примітка: Варто зазначити, що школи зазвичай оприлюднюють власні бланки
заяв на офіційному сайті.*

Взірець клопотання про відстрочку обов'язкової базової освіти дитини

ŽÁDOST O ODKLAD POVINNÉ ŠKOLNÍ DOCHÁZKY

Žádám o odklad povinné školní docházky svého dítěte ve školním roce
(Прошу про відстрочку обов'язкової освіти своєї дитини в навчальному році)
..... /

Dítě (дитина):

jméno a příjmení (ім'я та прізвище):

datum narození (дата народження):

rodné číslo (особистий ідентифікаційний номер):

místo trvalého pobytu (місце постійного проживання):

Zákonný zástupce dítěte (законний представник дитини):

jméno a příjmení (ім'я та прізвище):

datum narození (дата народження):

místo trvalého pobytu (місце постійного проживання):

Додатки:

Рекомендація шкільної консультації

Рекомендація лікаря-спеціаліста або клінічного психолога

V (місто): dne (дата):

Podpis zákonných zástupců dítěte (підпис законних представників дитини):

Školní rok (навчальний рік) /

začátek školního roku (початок навчального року)	
podzimní prázdniny (осінні канікули)	
vánoční prázdniny (різдв'яні канікули)	
konec 1. pololetí (кінець I півріччя)	
pololetní prázdniny (зимові канікули)	
jarní prázdniny (весняні канікули)	
velikonoční prázdniny (великодні канікули)	
konec školního roku (кінець навчального року)	

Rozvrh hodín (rozklad уроків) školní rok (навчальний рік) /									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Пн									
Вт									
Ср									
Чт									
Пят									

**Взірець апеляційної скарги на рішення
про неприйняття до середньої школи**

ODVOLÁNÍ PROTI NEPŘIJETÍ NASTŘEDNÍ ŠKOLU

**АПЕЛЯЦІЙНА СКАРГА НА РІШЕННЯ ПРО
НЕПРИЙНЯТТЯ ДО СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ**

Název školy a její adresa (назва школи та її адреса):

(odvolání se zasílá řediteli školy, který rozhodnutí o nepřijetí vydal / апеляція посилається на ім'я директора школи, який схвалив рішення про неприйняття)

Datum / дата:

Odvolání proti nepřijetí ke studiu

(Апеляційна скарга на рішення проти неприйняття до школи)

Odvolávám se proti rozhodnutí o nepřijetí svého syna/dcery (jméno a příjmení) ke studiu na (název školy) z důvodu (jako důvod můžete uvést znevýhodnění žáka při přijímacím řízení z jazykových důvodů, opravdový zájem žáka o studium apod.)

Я не погоджуюсь з рішенням директора школи про неприйняття сина / дочки (ім'я та прізвище) до школи (назва школи) з тієї причини, що (як причину можна вказати те, що дитина при співбесіді була у невідгідному становищі, достатньо не володіла мовою, що дитина дійсно хоче вчитися в даній школі і.т.д.) Хоча ці причини часто вказуються, слід зазначити, що обласний відділ освіти в першу чергу аналізує причину рішення директора школи, а не зацікавленість учня у навчанні, тому доцільно формулювати причини щодо порушення закону чи прав учня.

podpis zákonného zástupce nezletilého žáka (підпис законного представника неповнолітньої дитини):.....

jméno zákonného zástupce nezletilého žáka (ім'я та прізвище законного представника неповнолітньої дитини):

Místo проживання:

Дата народження:.....

Примітка. Повнолітні заявники (тобто, старші 18 років) подають заяву самі.

PŘIHLÁŠKA KE VZDĚLÁVÁNÍ-STUDIU ve střední škole

Forma vzdělávání – denní

A

**Vyplní uchazeč
nebo zákonný zástupce uchazeče**

Příjmení uchazeče		Rodné příjmení^{3d)}
Jméno uchazeče^{3c)}		
Datum narození		Státní občanství
Místo narození (stát)		
Adresa trvalého pobytu		ZPS ano ¹⁾ ne ¹⁾
Telefon (e-mail, fax) uchazeče		
Adresa pro doručování písemností z přijímacího řízení, pokud se nezasílají na adresu trvalého bydliště uchazeče		Telefon, mobil (e-mail, fax) zákonného zástupce
Název a adresa střední školy		Ročník SŠ ³⁾
		Termín přijímací zkoušky ^{3b)}
		Zkrácené studium ano ¹⁾ ne ¹⁾
Obor vzdělání (kód a název) do kterého se uchazeč hlásí		
V		Dne
Podpis uchazeče	Zákonný zástupce nezletilého uchazeče ²⁾ : Jméno a příjmení (tiskacím písmem):	Podpis zákonného zástupce

Potvrzení lékaře o zdravotní způsobilosti ke studiu a výkonu povolání

Podle § 60 odst. 15 školského zákona (zákon č. 561/2004 Sb.). Vyplňuje se pouze v případě, že se jedná o obor vzdělání, pro který je tento posudek nezbytný (informaci o jeho potřebnosti podá výchovný poradce nebo ředitel příslušné střední školy).

Datum

Razítko a podpis lékaře

Vysvětlivky:

1) Nehodící se škrtněte

2) Podává přihlášku podle § 60 odst. 5 školského zákona

ŽÁDOST O UVOLNĚNÍ – krátkodobé ЗАЯВА НА ЗВІЛЬНЕННЯ – короткострокове

Prosím o uvolnění syna/dcery z (kolikáté) vyučovací hodiny

Прошу про звільнення сина / дочки з (якого класу) уроку

dne z důvodu:

(дата) по причині:

Datum / Дата:

Podpis zákonného zástupce / Підпис законного представника дитини:

ŽÁDOST O UVOLNĚNÍ – dlouhodobé ЗАЯВА НА ЗВІЛЬНЕННЯ – довгострокове

Prosím o uvolnění syna/dcery

Прошу про звільнення сина / дочки (прізвище та ім'я),

třída / клас

z důvodu rodinné dovolené / з причини сімейної відпустки

.....

(jiný důvod / інша причина)

v termínu od/ на період від do/до

Datum / Дата:

Podpis zákonného zástupce / Підпис законного представника дитини:

